

У П У Т С Т В О

за спречавање ширења новог вируса корона („SARS-CoV-2“) и појаве болести изазване новим вирусом корона („COVID-19“) код обављања апотекарске дјелатности

1. СВРХА ДОКУМЕНТА

Упутство дефинише поступак за спречавање ширења новог вируса корона („SARS-CoV-2“) и појаве болести изазване новим вирусом корона („COVID-19“), који се врши у здравственој установи апотеци и апотекарској станици током трајања епидемије COVID-19 вирусне болести.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

- Закон о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник Републике Српске“, број 90/17);
- Правилник о мјерама за спречавање и сузбијање инфекција повезаних са пружањем услуга здравствене заштите („Службени гласник Републике Српске“, број 118/18);
- Закон о апотекарској дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 119/08);
- Закон о измјенама и допунама Закона о апотекарској дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 1/12);
- Стандарди за сертификацију апотека. Агенција за сертификацију, акредитацију и унапређење квалитета здравствене заштите Републике Српске, 2012;
- Препоруке здравственим професионалцима у вези са новим вирусом корона, ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске (доступно на интернет страници: www.phi.rs.ba/index.php?view=kategorija&id=43);
- Рационална употреба заштитне опреме, ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске (доступно на интернет страници: www.phi.rs.ba/index.php?view=kategorija&id=43);
- CORONAVIRUS SARS-CoV-2 OUTBREAK: Information and interim guidelines for pharmacists and the pharmacy workforce, International Pharmaceutical Federation, 2020. (доступно на интернет страници: www.fip.org/file/4428).

3. ОДГОВОРНОСТИ

За упознавање свих запослених са овим упутством и његову досљедну примјену одговоран је директор здравствене установе. Руководилац апотеке, чланови фармацеутског тима и остали запослени у апотеци (спремачице, административно особље) одговорни су придржавати се упутства у свом раду.

Здравствена установа је, у складу са Законом о заштити становништва од заразних болести, члан 17. и члан 38, дужна обезбиједити довољне резерве лијекова, дезинфекционих средстава, заштитних и других медицинских средстава и опреме за редовно обављање дјелатности и њихову употребу у случају избијања епидемије, те предузети организационе, техничке, хигијенске и друге мјере за спречавање и сузбијање инфекција повезаних са пружањем услуга здравствене заштите.

Уколико здравствена установа није у могућности обезбиједити средства и услове у складу са Законом и овим упутством, потребно је, у сврху спречавања ширења новог вируса корона („SARS-CoV-2“) и појаве болести изазване новим вирусом корона („COVID-19“), о намјери привременог обустављања рада апотеке/апотекарске станице обавијестити надлежну службу јединице локалне самоуправе у сврху осигурања континуитета доступности лијекова и медицинских средстава грађанима, и Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске.

4. ИСКЉУЧЕЊА

Ово упутство не односи се на болничке апотеке и апотеке дома здравља.

5. ОПИС ПОСТУПКА

5.1. МЈЕРЕ КОНТРОЛЕ ИНФЕКЦИЈЕ У АПОТЕЦИ - ЗАПОСЛЕНИ

1. Радно вријеме апотеке/апотекарске станице и тимова организовати на начин да се смањи међусобна комуникација између тимова како због евентуалне појаве инфекције у једном тиму не би доводили у питање рад апотеке/апотекарске станице и континуирано снабдијевање становништва лијековима и медицинским средствима. Пожељно би било организовати рад на начин да је у истој смјени увијек исти фармацеутски тим.
2. Запослени су дужни поштовати мјеру социјалне дистанце приликом интеракције са осталим запосленима, а која се односи на држање размака од минимално једног метра за вријеме трајања социјалног дијалога и избјегавање руковања, грљења, љубљења, те осталих радњи блиског социјалног контакта.
3. Приликом доласка на посао и одласка са посла прати руке топлом водом и сапуном (најмање 20 секунди) и извршити дезинфекцију средствима на бази алкохола. Током рада потребно је учестало прати руке, а брисање руку вршити једнократним папирнатим убрусима. Уколико није могуће обезбиједити папирнате убрусе, користити платнене пешкире и замијенити их новим чим су влажни. Прање руку може се проводити и дезинфекционим средствима на бази алкохола уколико руке нису видљиво прљаве. У тоалетима истакнути плакате који у сликама представљају кораке прања руку (прилог).
4. Приликом кашљања и кихања прекрити уста и нос лактом или папирном марамicom која се одмах одбацује у комунални отпад, те опрати руке. Избјежавати додиривање очију, носа и уста рукама.
5. Носити заштитне рукавице приликом руковања новцем и приликом контакта са пацијентом за ког постоји сумња да је заражен. Прије стављања и послје скидања рукавица опрати руке, а рукавице одбацити у комунални отпад. Ношење рукавица није замјена за прање руку!
6. Носити заштитну маску код појаве респираторних симптома или у контакту са пацијентом за ког се сумња да је заражен. Након скидања маске, исту одложити у комунални отпад и опрати руке.
7. Чешће мијењати радну одјећу (мантил, блузу, панталоне), а минимално на крају радног дана. Сваки запослени мора имати обезбијеђен минимално један комплет резервне заштитне одјеће на располагању.
8. Радну одјећу прати на високим температурама уобичајеним детерџентом, одвојено од осталог рубља. У случају сумње на контакт са зараженим, додатно употребити дезинфицијенс на бази хлора (натријум хипохлорит 500 мг/л-Варикина®, избјељивач).
9. Избјежавати близак контакт са особама које имају повишену температуру, кашаљ и отежано дишу. Обавезно обавијестити послодавца уколико је запослени био у контакту са зараженом особом или особом код које постоји сумња да је заражена, како би се подuzeле даље мјере.
10. У случају повишене температуре, кашљања и/или отежаног дисања, болова у мишићима, умора и опште слабости, обавезно о томе обавијестити надређеног/послодавца, удаљити се са радног мјеста и затражити медицинску помоћ од надлежне здравствене установе.
11. Обавијестити надређеног/директора уколико се код других запослених примијете симптоми болести или се има сазнање да је запослени био у контакту са зараженом особом.

5.2. МЈЕРЕ КОНТРОЛЕ ИНФЕКЦИЈЕ У АПОТЕЦИ - ПРОСТОРИЈЕ И ПОВРШИНЕ

1. Континуирано провјетравати радни простор природном вентилацијом.
2. Примењени појачане мјере хигијене радних површина и предмета који се користе.
Дезинфиковати додирне површине у апотеци минимално три пута дневно и то: улазна врата (првенствено ручке), радне површине у официни, телефон, ПОС уређај, тастатуру и екран компјутера и друге површине на којима је могуће задржавање вируса. Дезинфекцију проводи одговарајућим дезинфицијенсима (70% етанол).
Чишћење подова проводи минимално три пута дневно одговарајућим дезинфицијенсима на бази хлора и то: натријум хипохлорит 1000 mg/l (Varikina®, Domestos®) или натријум дихлороизоцијанурат дихидрат 1-2 g/5l (Izosan G®).
Хигијену осталих површина и просторија проводи у складу са процедуром за одржавање хигијене у апотеци.
3. Учестало празнити садржај из канти за комунални отпад.
4. Уклонити часописе, летке и све предмете који се не могу дезинфиковати са рецептуре, те минимизирати њихов број у официни, како не би били извор заразе у случају контакта с пацијентом који је заражен.
5. Уколико је примјењиво, обиљежити на поду официне адекватан размак од минимално 1 метар за обезбјеђивање социјалне дистанце између пацијента и магистра фармације/фармацеутског техничара (уколико то већ није обезбијеђено ширином постојеће рецептуре), као и међу пацијентима. Уколико то није могуће, усмено упозорити пацијенте на потребу остваривања социјалне дистанце у апотеци.
6. Истовремено у апотеку улазе два пацијента уколико аптека има једно рецептурно мјесто и уколико је могуће у официни обезбиједити препоручени размак од минимално 1 метар за обезбјеђивање социјалне дистанце између пацијената. Уколико није могуће обезбиједити овај размак, у апотеку улази само један пацијент. Уколико аптека има два рецептурна мјеста, и уколико је могуће у официни обезбиједити препоручени размак од минимално 1 метар за обезбјеђивање социјалне дистанце између пацијената, у апотеку у једном тренутку могу ући четири пацијента.
7. Уколико је примјењиво, размотрити потребу обезбјеђења физичке баријере између магистра фармације/фармацеутског техничара и пацијента (постављањем на рецептуру мобилне заштите од плексигласа, стакла или неког другог материјала који је провидан, а који се може дезинфиковати са обје стране или пружањем здравствене услуге путем шалтерског прозора апотеке).
8. Привремено обуставити пружање додатних услуга у апотеци, како би се смањило вријеме задржавања пацијената у апотеци и повећања ризика од потенцијалног преноса инфекције између магистра фармације/фармацеутског техничара и пацијента.

5.3. МЈЕРЕ КОНТРОЛЕ ИНФЕКЦИЈЕ У АПОТЕЦИ - ПАЦИЈЕНТИ

1. На улазу у апотеку, видљиво изван апотеке, пацијентима је потребно истакнути обавјештења која садржавају сљедеће:
 - Објашњење да се улазак у апотеку одвија постепено према редослиједу, тако да се унутар апотеке не ствара ред и гужва. Навести максималан број пацијената који у једном тренутку могу ући у апотеку, а да остали стоје у реду ван апотеке одржавајући дистанцу од 1-1,5 метар.
 - Истовремено у апотеку улазе два пацијента уколико аптека има два рецептурна мјеста и уколико је могуће у официни обезбиједити препоручени размак од минимално 1 метар за

обезбјеђивање социјалне дистанце, а остали стоје у реду ван апотеке одржавајући дистанцу од 1-1,5 метар.

- Објашњење да је потребно да се пацијенти придржавају прописаних превентивних мјера и мјера респираторне хигијене (нпр. „Уколико кашљете и кишете прекријте уста и нос лактом или папирном марамицом коју послије одбацујете у канту за отпатке изван апотеке, те оперите руке“).
 - Молбу да пацијент који има симптоме респираторне болести (повишена температура, кашљање и/или отежано дисање, кихање) не улази у апотеку, већ да се телефоном јави свом надлежном љекару.
 - Објашњење да се по могућности користи картични облик плаћања.
 - Бројеве телефона надлежних институција на које се пацијент може јавити уколико има питања о новом вирусу корона („SARS-CoV-2“) (нпр. ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске, број телефона: 0800 50 555, надлежни дом здравља).
2. У случају контакта са пацијентом који има симптоме респираторне болести (повишена температура, кашљање и/или отежано дисање, кихање) у апотеци, пацијента је потребно савјетовати да се придржава прописаних превентивних мјера и мјера респираторне хигијене, те да потражи медицинску његу што прије од надлежне здравствене установе, како би се смањио ризик од развоја тежих симптома изазваних инфекцијом.

6. ПРИЛОЗИ

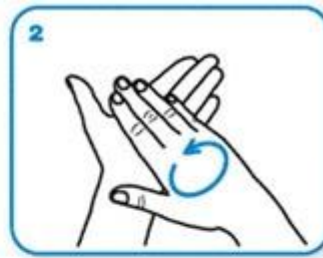
Плакат - Прање руку

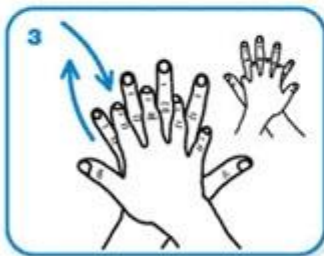
Поквасите руке водом

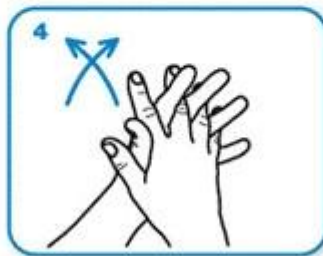
Насапуњајте целе дланове

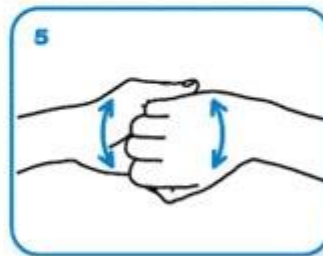
Трљајте дланове кружним покретима

Десним дланом трљајте леви између прстију и обрнуто

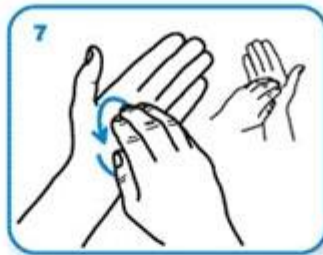
Длан о длан укрштеним прстима

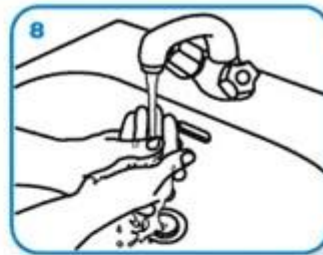
Савијте прсте и спољну страну истрљајте другим дланом

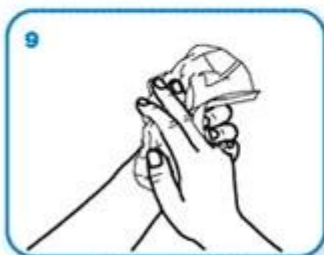
Кружним покретима десног длана истрљајте леви палац и обрнуто

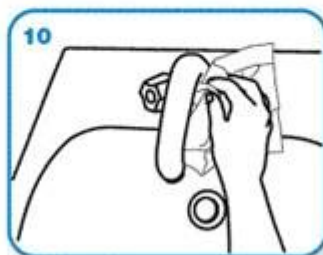
Кружним покретима истрљајте скупљене прсте десне руке о леви длан и обрнуто

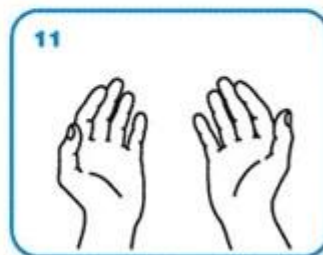
Исперите руке текућом водом

Добро осушите руке пешкиром или марамицом за једнократну употребу

Затворите славину пешкиром

...и твоје руке ће бити чисте.